

nytt från FSS

FÖRENINGEN
SVERIGES
SOCIALCHEFER

Red: Arne Borg

Föreningen Sveriges Socialchefer (FSS) har beretts tillfälle att avge yttrande över skriften "Barn med behov av särskilt stöd enligt § 6 barnomsorgslagen". FSS har anfört följande.

Barnomsorgslagens § 6 uttrycker en stark tilltro till barnomsorgens möjligheter att lösa alla de problem som barn av olika anledningar kan ha. Det har emellertid visat sig vara svårt att tolka barnomsorgslagens § 6 och den har väckt diskussion bland personal, föräldrar och förtraendevalda. Inte minst har frågeställningen gällt vilka barn som avses och om det över huvud taget gäller en avgränsad grupp barn.

FSS delar de synpunkter som framförs i promemorian att förutom svårigheten att definiera gruppen och avgränsa problemen, är det uppenbart att begreppet rymmer en utstötningsproblematik som förbisågs av barnstugeutredningen. Denna är paradoxal med tanke på att avsikten givetvis var den motsatta.

FSS delar också uppfattningen att genom att barn med särskilda behov etableras som ett begrepp kan de utstötningsmekanismer som finns inom förskolan liksom i övriga samhället, accentueras och legitimeras. Dessa attityder behöver inte bestå i negativt avståndstagande, utan kan också ha karaktären av ett slags vårdtänkande, barnet har en brist som kräver särskild behandling.

FSS delar således de slutsatser som framförs, att det i dagens läge inte längre är vare sig möjligt eller önskvärt att använda begreppet "barn med särskilt behov" eller "barn med behov av särskilt stöd" för att definiera någon speciell grupp barn. Därmed är ej sagt att det inte finns anledning ta fasta på den problematik som begreppet speglar. I osedvanligt hög grad har diskussionen om barn med behov av särskilt stöd kommit att ringa in och förtydliga främst förskolans problem i dag, samt aktualisera frågan om vad vi vill åstadkomma med barnomsorgen.

Enligt FSS:s uppfattning bör mot denna bakgrund socialstyrelsen aktualisera frågan om inte § 6 barnomsorgslagen skall utgå ur lagtexten.

I nyss nämnda paragraf slås dessutom fast en förtursrättighet för vissa ej klart definierade barn. FSS delar uppfattningen att det förefaller som om förtursrättigheten i stället för att bli ett solidaritetsuttryck, för att platserna skall tilldelas dem som bäst behöver dem, lätt kan leda till en negativ förhållning inställning till de barn som ges denna rättigheten. Föreningen nödgas därför instämma i påståendet att något oantastligt och rättvist system för vilka barn som skall få platserna i barnomsorgen finns inte. Rättvisemålet måste i stället vara full behovstäckning.

FSS anser att promemorian genomsyras av en fin grundton och har ej heller några erinringar mot vad som anförs om invandrabarns behov av bland annat hemspråksträning. Skriften bör således snarast kunna redovisas i serien socialstyrelsen anser.

Avslutningsvis vill FSS göra ett marginellt påpekande. På sidan 8 sägs att det är angeläget att förskollärareyrkets karaktär klagörs och profileras. Inom förskoleverksamheten arbetar ej enbart förskollärare utan även andra yrkesgrupper framförallt barnskötare. Även problem från dessa yrkesgrupper måste beaktas.

aktuellt FRÅN SVENSK SOCIALMEDICINSK FÖRENING

Red: Urban Janlert

Professuren i Umeå

Föreningen har deltagit i överläggningar som rör återbesättandet av professuren i socialmedicin vid Umeå universitet. Från såväl fakultetsnämndens som förvaltningsutskottets sida i Umeå har man föreslagit att tjänsten skall ändras till en professur i epidemiologi, utan sjukvårdsanknytning. I en skrivelse till UHÅ har föreningen argumenterat för och kraftigt understrukit vikten av att befattningen bibehålls som en professur i socialmedicin (men med inriktning mot epidemiologi) och att den kliniska anknytningen står kvar. UHÅ:s planeringsberedning har nu också uttalat sig för en fortsatt professur i socialmedicin, men med profilering åt epidemiologi. Man säger att man helst skulle se att professuren i socialmedicin, särskilt epidemiologi, också kunde förenas med läkartjänst och man utgår från att verksamheten kommer att ha en klinisk prägel. Man beklagar att Västerbottens läns landsting inte velat knyta befattningen till en läkartjänst och menar att en sådan konstruktion skulle leda till icke bedömbara konsekvenser när det gäller läkarutbildningsavtalet.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att föreningen fått stöd för sina synpunkter hos UHÅ och att det finns möjligheter att i fortsatta förhandlingar driva frågan om en

klinisk inriktning på professuren i socialmedicin i Umeå.

Höstmöte i Uppsala

Föreningen kommer tillsammans med socialmedicinska institutionen vid Akademiska sjukhuset att ordna ett höstmöte i Uppsala fredag 26 september. Temat blir *Hälsoekonomi*. Detaljprogram kommer att skickas ut i slutet av sommaren.

Efterfrågad socialmedicin

Intresset för socialmedicin och efterfrågan på socialmedicinska insatser ökar i samhället. Behovet står emellertid i skarp kontrast till den begränsade kapacitet som socialmedicinen har idag. Detta är en av de aktuella frågor som föreningen kommer att arbeta med under hösten.

En värdefull rapport om missbruksvård.

LENNART JONASSON, LARS SVEDBERG m.fl.

Vart tar "gubbarna" vägen?

Studentlitteratur, Lund 1979. 86 s.

Vart tar "gubbarna vägen?" är en rapport om äldre missbrukares situation i Stockholm. Det är ett intres-

sant och lärorikt aktstycke.

De finns i alla våra samhällen, det är inte svårt att finna dem. Vi har en rad olika benämningar på dem som "fyllgubbar", "gubbar" och "a-lagare". Medvetet har vi fört in dem under begrepp som vi givit låg status och lite löjeväckande karaktär. "Gubbarna" utgör inte någon enhetlig grupp, men de har dock så mycket gemensamt att det inte föreligger några svårigheter att klassificera dem.

Rapporten har delats in i tre avsnitt. I första delen ges en verklighetstrogen bild av de villkor som gruppen äldre alkoholmissbrukare levtt och lever under. Här lämnar författarna en rad fakta om förändringar i vårt samhälle och de konsekvenser som dessa fått för gruppen äldre missbrukare. Vi finner här nog så intressanta uppgifter om "gubbarnas" relationer till socialvården, socialförsäkringssystemet, arbetsmarknaden och bostadsmarknaden. Visst är det uppbyggligt att få del av uppgifter hur utsatta grupper får det bättre, men nog dämpas glädjen en del när man märker att insatserna främst kommit till stånd av andra skäl än den underprivilegierades bästa. Man får kanske förtidspension för att på ett lämpligt sätt avföras från arbetsmarknaden. Och det är inte otänkbart att lägenheten erhålls just därför att det råder överskott på vissa bostäder. Andra exempel skulle kunna ges. Det tillhör inte sällsyntheterna att missbrukare kommer i besittning av förmåner på grund av att tomrum skall fyllas.

I det andra avsnittet beskrivs fyra projekt som oberoende av varandra försökt finna nya former för arbetet med de äldre alkoholmissbrukarna. Här rör det sig om ett annorlunda och i viss mån nyskapande arbete. Genom dokumentationen får läsaren möjlighet att jämföra de olika projektens uppläggning, innehåll och utveckling. Det är en till verkligheten knuten skildring om konkreta arbetsinsatser som här får en belysning. Författarna har inte sökt dölja

de svårigheter som man mött och de misstag man begått inom projektarbetet.

I den tredje delen företas en analys av arbetet inom de fyra projekten genom att man tar fram såväl möjligheter till nyskapande som begränsningar inom verksamheterna med gruppen äldre alkoholmissbrukare. Analysen företas utifrån frågeställningarna: vikten av humanitärt arbete inom socialvården, vikten av att återerövra praktiken och därmed återvända till fältet, vikten av teori och så vidare".

Frågan ställs om arbetet bland "gubbarna" är en viktig uppgift för socialvården. Allt fler människor blir utslagna, inte endast på arbetsmarknaden utan i samhället som helhet, och lämnas ensamma, övergivna och isolerade. Det gäller såväl unga som äldre människor. I ett allt mer hårdnande samhällsklimat är det främst de svaga som drabbas. Så gott som dagligen kan vi beskåda en otäck utstampning av människor. De utslagnas situation utgör ett stort och växande problem.

Som svar på frågan om arbetet bland "gubbarna" är en angelägen uppgift för socialvården säger författarna att insatserna för utslagna människor samt för barn och ungdom i farozonen är socialvårdens viktigaste uppgift. I rapporten kan man läsa följande synpunkter: "det är socialvårdens skyldighet att värna om de människor som inte, på grund av samhällets utformning och personliga problem, klarar av dagens samhälle". Här betonas att det ofta rör sig om ett fortgående socialt arbete som har sin förankring i humanistiska grundvalar. Uppsökande verksamhet, att vidmakthålla sociala kontakter samt visa människor omtanke och respekt är viktiga delar i den mänskliga tillvaron enligt författarna. Vidare sägs att en god social kontroll behövs för att stimulera människorna till att bli kvar i ett konstruktivt socialt sammanhang. Författarna påstår att social kontroll är en nödvändighet. De säger: "Att